

GODE RÅD OM VANDHULLER

Kontakt kommunen, hvis du vil etablere et vandhul eller en sø.

Tilladelse skal søges hos kommunen. Vi hjælper gerne med råd og vejledning.

FIND KONTAKTINFO HER

Fredericia
Kommune

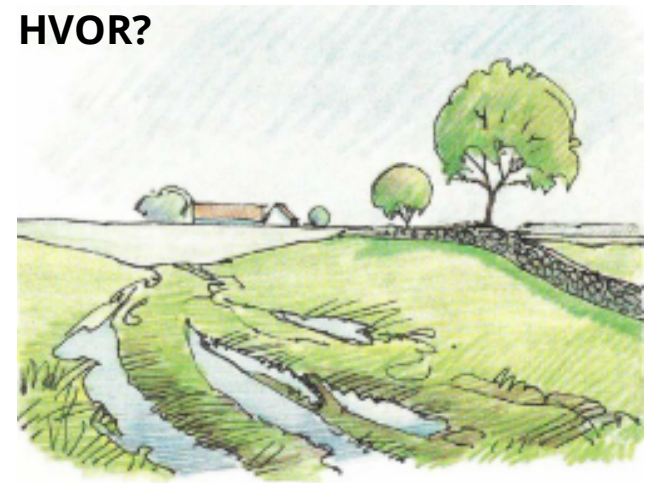

Natur og Miljø, Fredericia Kommune, 2026. Illustrationer/tekstgrundlag: Sådan får du et godt vandhul - Vejle Amt folder.

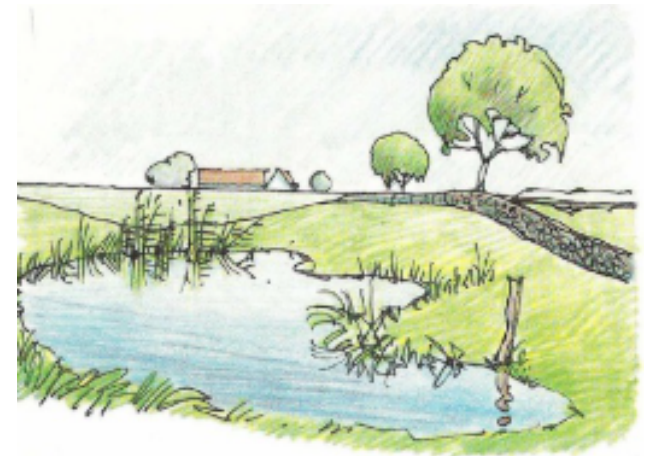
VÆR OPMÆRKSOM PÅ:

- Vandhuller må ikke graves i områder, som er beskyttet af naturbeskyttelsesloven. Kontakt Natur og Miljø inden du går i gang.
- Anbring opgravet jord rigtigt. Den opgravede jord bør spredes ud i et jævnt lag på omgivende dyrket mark.
- Der bør ikke anlægges øer i et lille vandhul. Det er unaturligt, og vandmængden bliver for lille til at huse en varieret natur.
- Vandhullet må ikke have direkte forbindelse til vandløb. Plante- og dyrelivet er forskelligt de to steder, og når det blandes, bliver begge dele fattigere.
- Opdræt ikke ænder. Fodringen overgødsker vandhullet. Hvis vandhullet er godt nok, vil der komme vilde ænder af sig selv. Fodring tiltrækker desuden ofte rotter.
- Andehuse eller kunstige redeskjul i vandhullet er ikke nødvendigt. Ænderne finder selv redeskjul i nærheden.
- Udsæt ikke fisk i små vandhuller. Fisk æder vandinsekterne og frøernes haletudser og er næringskonkurrenter til ællinger. Der er regler for udsætning af både fisk, ænder og krebs.
- Vandhuller vil hurtigt blive omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 og så vil ændring eller oprensning kræve dispensation fra kommunen.

HVOR?

Vandhullet placeres bedst i en fugtig lavning. Det er en fordel, hvis det ligger tæt på andre vandhuller, stendiger, levende hegn eller anden natur. Så spredes planter og dyr hurtigere til det nye vandhul. I diger kan insekter, padde og krybdyr overvintre.

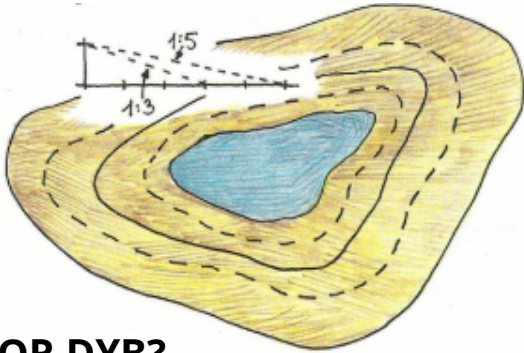

HVORDAN?

Der kan graves ned til vandet, vandstanden kan hæves eller nedsivende vand kan standses med f.eks. et lag ler. Forholdene på stedet afgør, hvad der er bedst. Når det kan lade sig gøre at genskabe et afdrænet vandhul, bliver resultatet bedst og billigst.

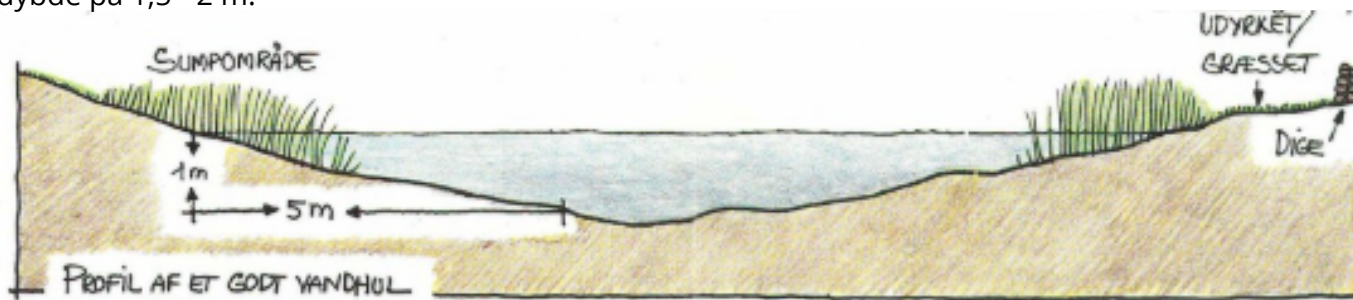
HVILKEN FORM?

Vandhullets form skal følge terrænet og opgravet jord skal jævnes helt ud eller fjernes. Således kan naturlige oversvømmelser over tid danne en bred zone med eng- og sumplanter. Bredderne må gerne bugte sig, så der opstår små vige. Bredderne skal skråne jævnt mod midten. En tommerfingerregel er et anlæg på 1:5 og aldrig stejlere end 1:3. Derved bliver de lavvandede områder, hvor smådyr og padder trives, så store som muligt.

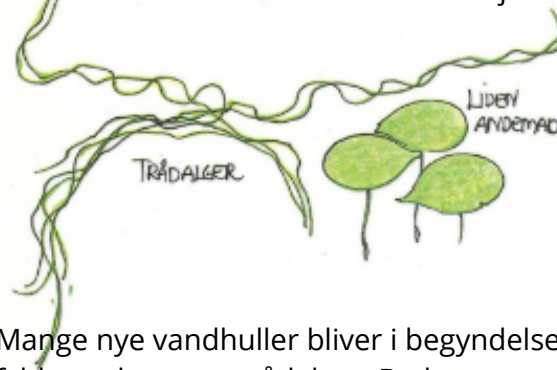
HVOR DYB?

For små vandhuller op til ca. 200 m², er 1 m en passende vanddybde. De dyr og planter, som lever i små vandhuller tåler udmærket, at vandhullet tørrer ud i et tørt år. Fisk tåler ikke udtørringen, men fraværet af fisk giver bedre betingelser for smådyr og haletudser. Større vandhuller, ca. 500 m², kan med fordel have en dybde på 1,5 - 2 m.

UNDGÅ GØDNING

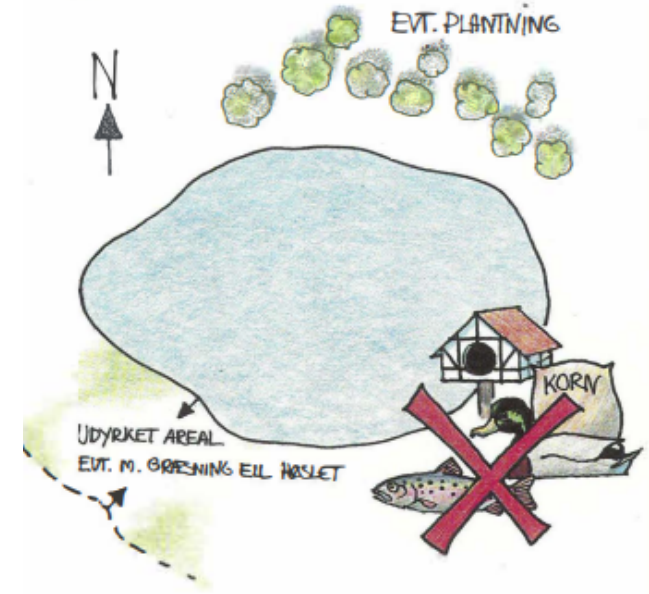
Grøfter og drænledninger må ikke have direkte udløb i vandhullet. Rundt om skal der være en udyrket zone, så næringsstoffer fra drænvand og gødning ikke når vandhullet. For meget næring giver en kraftig vækst af alger og andemad, som gør vandet mørkt og iltfattigt. For meget næring i vandhullet, giver problemer både ved dybt eller lavt vand: Det lave gror hurtigt til, mens det dybe får dårlig vandkvalitet. I begge tilfælde må man fjerne næringsoverskuddet. Det gøres nemmest og billigst fra et udtørret vandhul, hvor bundslammet forholdsvis nemt kan fjernes.

Mange nye vandhuller bliver i begyndelsen fyldt med grønne trådalger. De kommer, fordi der frigøres næringsstoffer fra jorden, når vandhullet graves. Trådalgerne forsvinder ofte igen i løbet af nogle år, når planter og smådyr er indvandret til vandhullet. Er vandhullet lille, kan man fjerne algerne med en rive.

BEPLANTNING VED VANDHULLET

I løbet af kort tid vil der dukke planter op omkring vandhullet. Er jordbunden er meget næringsrig, kan enkelte planter brede sig på bekostning af blomster, græs, insekter, frøer m.v. Afgræsning eller slåning kan modvirke en sådan tilgroning og sikre et varieret plante- og dyreliv på bredden.

Træer og buske bør placeres ved vandhullets nord- eller nordøstside. Ellers bliver vandhullet skyggefuldt og koldt. Der bliver også for meget læ, så vinden ikke kan blæse vandhullet fri for andemad. Det kan anbefales at plante arter som kvalkved, benved, hunderose, hæg, slåen, hvidtjørn, fuglekirsebær, vild æble eller stilk-eg. Husk i øvrigt at træer, når de bliver store, kan kaste store mængder blade i vandhullet. Bladene giver dårlig vandkvalitet, når de rådner. Samtidig tilfører de vandet næring og dermed kraftig vækst af f.eks. andemad og dunhammer.